

## KOPASZ MÁRTA, R. PAP PIROSKA ÉS LÁSZLÓ ANNA JUBILEUMI KIÁLLÍTÁSA SZEGEDEN

A Kisgrafika Barátok Köre szegedi csoportja jeles ünnepség keretében tartotta meg soron következő összejövetelét Szegeden, a Somogyi Könyvtárban. Az október 19-ikén megrendezett klubesten kiváló művésztagjait: *Kopasz Mártát* 90.-ik, *R. Pap Piroskát* 75.-ik és *László Annát* 55.-ik születésnapja alkalmával köszöntötte az egyesület tagsága. A bensőséges hangulatú klubnap alkalmából jubileumi kiállítás mutatta be az ünnepeltek művészetét. Az összejövetelen megjelent a Városi Önkormányzat Kulturális Bizottságának vezetője, *Szántó Rita*, és a Megyei Kulturális Bizottság vezetője, *Dr. Tóth Attila*. Az alábbiakban közöljük a szegedi egyesület titkárának, Szepesváriné Rácz Máriaának a művészekről elhangzott méltatását:

### KOPASZ MÁRTA

"Alkotóvá a művészi mondanivaló teszi az embert, ami szenvedésein, tapasztalatain át szűrődik le. Jellemzője, hogy az egész emberiséghez, annak minden korszakához szól." – ez a művésznő hitvallása.

Kopasz Márta festő- és grafikusművész, városunk képzőművészeti életének vezető egyénisége, egyik leg-egyénibb hangú alkotója Szegeden született 1911 október 26-ikán, Szent Dömötör névünnepe. Mindmáig hű maradt szülővárosához.

Őseit évszázadokra vissza tudja vezetni. Édesapja Kopasz István (tervező-építész, akinek munkásságát a Dózsa György utcában emléktábla örökíti meg) felsővárosi polgárok utóda. Édesanyja felvidéki lelkész-jogász család sarja. Ez azért is említésre méltó, mert Márta néni édesapja korai halála miatt kislánként sokat tartózkodott *Sípos József* református lelkészéknél, akinek a feleségét a család barátja, **Móricz Zsigmond** a *Galamb papné*-ként örökítette meg híres regényében. A náluk eltöltött idő igazi nevelő-iskolaként maradt meg Márta néniében. A tanulást Milotán és Túríst-vándiban kezdte. Középiskoláit Szegeden az Árpádházi Szt. Erzsébet Leánygimnáziumban folytatta, ahol rajztanára *Sidlovits Kálmán*. Az Iparművészeti Iskolát Budapesten 1930-1936 között szülővárosa 50 pengős ösztöndíjával végezte. Tanárai: *Helbing Ferenc*, *Haranghy Jenő*, *Simai Imre* és *Domanovszky Endre* voltak. Kitüntetéssel diplomázott a grafika szakon.

Visszakerülve Szegedre, az egyetem meghívta a bölcsészettudományi karra rajzkészségi lektornak. Itt *Láposy Hegedűs Géza* és *Buday György* örökébe lépett. A rajzlektori tisztelet 1939-1952 között töltötte be. Közben négy évig fizetés nélküli tanársegéd és illusztrátor a Ferenczi Takács Zoltán vezette művészettörténeti tanszéken. Szűkös anyagi helyzete miatt tanított az

iparitanuló-iskolában is. 1952-ben a Szegedi Pedagógiai Főiskolára került a *Vinkler László* vezette rajz és művészeti tanszékre adjunktusnak, ahol munkatársa *Major Jenő*. Az itt eltöltött években írta meg *A magyar nép díszítőművészete* című jegyzetét, amelynek az anyagát egyetemi ösztöndíjasként Erdélyben gyűjtötte (1941). 1957-ben a Hámán Kató általános iskolába helyezték. Ez az időszak a magam életében is fontos, hiszen itt volt a rajztanárom Márta néni. Addig is hatott rám egyénisége, gondoltam szavaira, amíg nem fűzött hozzá barátság. Innen hívta meg *Tápai Antal szobrászművész* a Tömörkény István Gimnázium grafika tanszakára, ahol a művésznő kialakította a művészi könyvgrafika és rajztanítás korszerű oktatási tervét.

Kisgrafikával mindig szívesen foglalkozott. 1939-ben Kogutowicz Károly professzor földrajzi intézetében szegedi gyűjteményekből nemzetközi kisgrafikai kiállítást rendezett. 1959-ben megalakult az országos szintű Kisgrafika Barátok Köre, amelynek 1981-ig helyi (szegedi) titkára volt és a mai napig tiszteletbeli elnöke *Fantasztikus* élményt nyújtó foglalkozásokat vezetett a *Bartók Béla*, és a *Juhász Gyula Művelődési Házakban*, majd otthon, a lakásán is. Ismertette az ex libris művészi értékét, bemutatta a külföldi művészek munkáit, a régi szegedi gyűjtőket, mint pl. *Déri Ernőné Ilonka nénit*. Esztétizálását áhitattal hallgattuk. Egy-egy találkozás sugárzó egyéniségével ma is nagy feltöltődést jelent

Ex librist a 30-as évektől készít. Grafikáinak egyéni stílusa mindenkitől megkülönbözteti. Műveinek lelkét a szegediség adja. Fametszetein, linómetszetein foltokkal fejezi ki mondanivalóját. Variációs készsége határtalan. Munkáit mély szimbolika hatja át, pl. a "szegediséget" általában fiatal nőalakokkal fejezi ki. Visszatérő



Kopasz Márta linómetszete, X3

témája a boszorkány alakja, amely erőt képvisel, s nála a boszorkányok egyáltalán nem negatív alakok, hanem jók. *Műzsa* sorozata (nagy méretű linómetszetek) nemzetközi sikert aratott. Ex libriseit őrzik az igényes hazai és külföldi gyűjtők, nemzetközi kiállításokon ma is szerepelnek. Párizsban 1962-ben a Galeria d'Orsay-ban díszplakettet kapott. Ázsia igényes rendezvényeinek katalógusaiban is megtalálhatók.

Meg kell említenünk finom akvarelljeit és olajképeit is, amelyek a népi életet, az alföldi tájat, a természet szépségét mutatják be. Szülővárosa igazi elismerését 1997-ben fejezte ki iránta, amikor *Szeged Díszpolgára* kivitűntetéssel jutalmazta.

Mi e kis kamarakiállítással köszöntjük 90. születésnapján, kívánva jó egészséget és szellemi frissességet további munkásságához.

## R. PAP PIROSKA

1926 október 22-ikén született Csongrádon, e festői Tisza-parti városban. Nagyapja, Herman Ottó barátja, népdalt gyűjtött és nyolc hangszeren játszott, gyermekei is zongoráztak. Édesapja városi tisztviselő volt, betű-rajzolásal is foglalkozott, amelyről meggyőződhetünk a csongrádi múzeumban, ahol fényképe mellett szövegei bekeretezve láthatók. Édesanyja pedagógus családból származott, szerette a művészetet, zongorázott, énekelt.

Piroskának már gyerekkorában a papír és a ceruza jelentette a boldogságot, nagyanyja portré-rajzát tehetséggutató-kiállításon Budapesten is bemutatták. 1945-ben érettségizett. Titokban jelentkezett a Képzőművészeti Főiskolára (szülei orvosi pályára szánták), ahol tanárai *Szőnyi István*, *Kandó László*, *Barcsay Jenő* (aki pontos anatómiai rajzokat követelt tanítványaitól és azt vallotta: "A jó a lényeg, a szépség csak tényező!") és *Elekfy Jenő* voltak, (aki viszont akvarell-művészetével hatott tanítványaira). Évfolyamtársai: Szász Endre, Vígh Tamás, főiskolás-társa a freskófestő Patay László. Művésztelepeken vett részt, figyelemmel kísérte a hazai és a nemzetközi művészeti életet. Bejárta Európa nagyobb képtárait.

Piroskával élmény együtt lenni és hallgatni elemzéseit, értékelését a nagy mesterek munkáiról. Gyakran emlegetjük közös nyugat-európai utunkat, az arnheemi Kröller-Müller, a Van Gogh és az amsterdami Városi Múzeum gazdag anyagának közös megtekintését. A baráti találkozásokon túl, sok önálló kiállításán ismerkedhettünk meg alkotásaival Csongrád, Hódmezővásárhely, Szeged, Székesfehérvár, Budapest, Kiskunfélfegyháza, Szentes és Párizs kiállítótermeiben.

Akvarelljei és olajképei frissek, üdék, a pillanatnyi



*Kopasz Márta linómetszete, X3*

hangulatot tükrözik. Témáit legtöbbször a természetből meríti. A képekből gazdag színvilággal árad a művész kiegyensúlyozottsága. Segíti ebben mindig megértő, szerető férje is. Születésnapján szeretettel köszöntjük és kívánjuk, hogy szép, derűs éveket éljenek férjével erőben, egészségben, jó alkotókedvvel.

## LÁSZLÓ ANNA

Szentesen született 1946-ban. Tanulmányait Szegeden a Tömörkény István Gimnázium művészeti tagozatán, majd a Szegedi Tanárképző Főiskola rajz-magyar szakán végezte. Képzőművészeti tanulmányai alapvetésében a mestere *Tóth Sándor*, szakmai és technikai tudásának megalapozásában pedig *Kopasz Márta* és *Winkler László*. Hamar kialakította sajátos formavilágát. Mélynyomásos technikával készült alkotásai számos hazai és nemzetközi kiállításon nyertek méltó elismerést.

A hetvenes években bekapcsolódott a Kisgrafika Barátok Köre munkájába. Figyelme az ex libris és az alkalmi grafika felé fordult. Számos hazai és külföldi gyűjtő gazdagodott a László Anna által nevére készített ex librisekkel. Szerencsére és nagy örömeinkre *Imolay Lenkei István* már állított össze alkotásjegyzéket grafiáiból és ex libriseiből.

Alkotásai sokoldalú, érzelmi és gondolati tartalom-

mal telített emberséget fejeznek ki. Líraisága megmutatkozik műveiben, egy-egy virágmotívuma éppúgy nyomot hagy a szemlélőben, mint alakos kompozíciói, anya- és gyermekábrázolásai, valamint az utóbbi időben alkotott és kiadott könyvillusztrációi. Juhász Gyula ihlette képei már az első kiállításukon magukkal ragadták a szemlélőt. A közelmúltban rendezett tárlatain színvilágban gazdag akvarelljeivel és tűzzománcaival lepi meg a közönséget.

Örömet jelent munkái között a művésznő társaságában lenni. Szívesen gondolok vissza az együtt töltött hazai és nemzetközi találkozókra (Pécs, Cegléd, Weimar, Utrecht), ahol nem csak alkotásaival, hanem családtagjaival együtt volt velünk. Kívánom, sokáig ossza meg velünk vidám egyéniségét, s mind a magam, mind a Kisgrafika Barátok Köre tagjai nevében kívánok jó egészséget, hosszú, boldog alkotó éveket.

*Szepesváriné Rácz Mária*